

Lieksan kaupunki
kirjaamo@lieksa.fi

Viite: Lausuntopyyntö 18.10.2023

Lausunto Lieksanjoen sillan asemakaavamuutoksen ja -laajennuksen ehdotuksesta

ASIAN KUVAUS

Lieksan kaupunki pyytää Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta lausuntoa Lieksanjoen sillan asemakaavamuutoksen ja -laajennuksen ehdotuksesta. Lausunto luonnoksesta toimitettiin 16.2.2023.

Asemakaavamuutoksen ja -laajennuksen tarkoituksena on mahdollistaa uuden Lieksanjoen ylittävän sillan rakentaminen Karjalantiellä (kt 73). Vanha silta puretaan uuden valmistuttua. Lisäksi kaava mahdollistaisi uuden katuyhteyden toteuttamisen Braheantieltä Karjalantielle siten, että kantatien liittymä toteutettaisiin kierto liittymänä.

Suunnittelutyötä ohjaa Lieksan keskustaaajaman osayleiskaava (2021). Osayleiskaavassa suunnittelualaue on osoitettu maantien alueeksi (LT), yleiseksi pysäköintialueeksi (LP), lähivirkistysalueeksi (VL), keskustatointojen alueeksi (C), työpaikka-alueeksi (TP) ja vesialueeksi (W).

Suunnittelualaueella on voimassa useampi asemakaava. Alueella voimassa olevissa asemakaavoissa suunnittelualaue on osoitettu yleisen tien alueeksi (LT), yleiseksi pysäköintialueeksi (LP), puistoksi (VP) ja istutettavaksi puistoalueeksi (PI).

LAUSUNTO

Alueidenkäyttö

Kaava-alueen rajaus on muuttunut luonnosvaiheessa esitetystä. Kaava-alue on ehdotuksessa jaettu kahteen osaan, jotka sijoittuvat Lieksanjoen etelä- ja pohjoispuolille. Kaava-alueen länsireunaan, Lieksanjoen pohjoispuolelle on lisätty suojaviheralueeksi (EV), yleiseksi pysäköintialueeksi (LP) ja katualueeksi osoitetut alueet. Maantien aluetta (LT) ei kaavaluonnoksen tapaan enää osoiteta koko joen ylitse. Kaavaehdotuksessa ei myöskään enää osoiteta vesialuetta (W).

24.11.2023

Kaavaselostuksessa (s. 21) käydään läpi luonnosvaiheen jälkeen tehtyjä muutoksia. Selostuksessa todetaan, että jokea ei oteta vesialueena mukaan kaava-alueeseen.

Kaavaselostuksessa ei käsitellä sitä, miksi maantien aluetta (LT) ei osoiteta kokonaan joen yli, kuten luonnosvaiheessa. Kaavaehdotuksessa osoitettu ratkaisu tarkoittaa käytännössä sitä, että suurin osa uudesta sillasta tulee sijoittumaan kaava-alueen ulkopuolelle. Koko kaavahankkeen keskeinen tarkoitus on mahdollistaa sillan rakentaminen ja ohjata sitä tarpeellisilla kaavan merkinnöillä ja määräyksillä. Kaavan yleisissä määräyksissä annetaan useampi uutta siltaa koskeva määräys. Kaavamääräykset voivat ohjata rakentamista vain kaava-alueella, joten määräykset ohjaavat uuden sillan rakentamista ainoastaan siltä osin kuin silta sijoittuu kaava-alueelle. Näin ollen kaava-alueen rajausta on syytä muuttaa siten, että uusi silta sijoittuu kokonaisuudessaan kaava-alueelle.

Luontoasiat

Kaavan tausta-aineistona on käytetty Lieksan keskustaaajaman osayleiskaavaa varten vuonna 2020 laadittua luontoselvitystä. Sen mukaan suunnittelualueella ei esiinny luonnonsuojelulain, vesilain tai metsälain mukaisia suojeltuja luontotyyppisiä. Kaavan liite-aineistona on myös kaava-alueelle sijoittuvaa tie- ja siltahanketta varten vuonna 2023 laadittu luontoselvitys. Luontoselvityksen mukaan alueella oleva Varasjoen kosteikko on viitasammakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikka. Viitasammakko on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteessä IV mainittu tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n nojalla kielletty.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei ole osoitettu kaavaehdotuksen kartalla. Lisääntymis- ja levähdyspaikka sijoittuu kaavan LT- ja EV-alueille. LT-alueelle on tarkoitus rakentaa katuyhteys Varasjoen kosteikon ylitse Braheantien ja Karjalantien välille. Lisääntymis- ja levähdyspaikan turvaamiseksi se on tarpeen osoittaa kaavakartalla tarkoituksenmukaisella merkinnällä (luo) ja suojelumääräyksellä, esim.: *Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain 78 §:n tarkoittaman lajin (viitasammakko) lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.*

Luontoselvityksen mukaan ajoneuvoliittymän rakennustyöt voivat vaikuttaa merkittävästi viitasammakon elinympäristöön, mutta haitallisia vaikutuksia olisi mahdollista lieventää ajoittamalla rakentaminen kevät- ja kesäkauden loppupuolelle. Rakennustöiden yhteydessä tehtävän joen osittaisen ruopauksen ja avovesialan lisääntymisen on toisaalta arvioitu parantavan viitasammakon elinolosuhteita. Selvityksessä on todettu, että Varasjoen kosteikon osalta on tarpeen selvittää, onko luonnonsuojelulain mukainen poikkeamislupa tarpeen hankkeessa.

24.11.2023

Luonnonsuojelulain tarkoittamasta, luontodirektiivin liitteessä IV mainitun lajin lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentämis- ja hävittämiskiellosta voidaan poiketa ELY-keskuksen luvalla vain tietyin, luonnonsuojelulain 83 §:ssä mainituin edellytyksin ja jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole olemassa. ELY-keskus painottaa, että Varasjoen kosteikon ylittävän tien suunnittelu ja rakentaminen tulee ensisijaisesti pyrkiä toteuttamaan niin, että viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentäminen ja hävittäminen voidaan välttää. Tämä on mahdollista, mikäli kosteikon vesitalous ei muutu, eikä viitasammakolle soveliaan elinympäristön pinta-ala oleellisesti vähene rakentamisen seurauksena. Katuyhteyden rakentamisen suunnittelussa tulee esittää lievennystoimet, joilla haitallisten vaikutusten syntyminen voidaan estää. Tarkentuneen suunnitelman perusteella voidaan arvioida, onko rakentaminen mahdollista toteuttaa ilman luonnonsuojelulain mukaista poikkeamislupaa ja tarvittaessa myös se, onko poikkeamisluvan myöntämiselle riittävät perusteet.

Lausunnon on esitellyt alueidenkäyttöasiantuntija Viljam Jokinen ja ratkaisut alueidenkäytön johtava asiantuntija Juha-Pekka Vartiainen. Lausunnon valmisteluun on lisäksi osallistunut luonnonsuojelun johtava asiantuntija Saara Heräjärvi. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti ja merkintä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Jakelu

Lieksan kaupunki, kaavoitus

Tiedoksi

Pohjois-Savon ELY-keskus, liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue
Pohjois-Karjalan alueellinen vastuumuseo